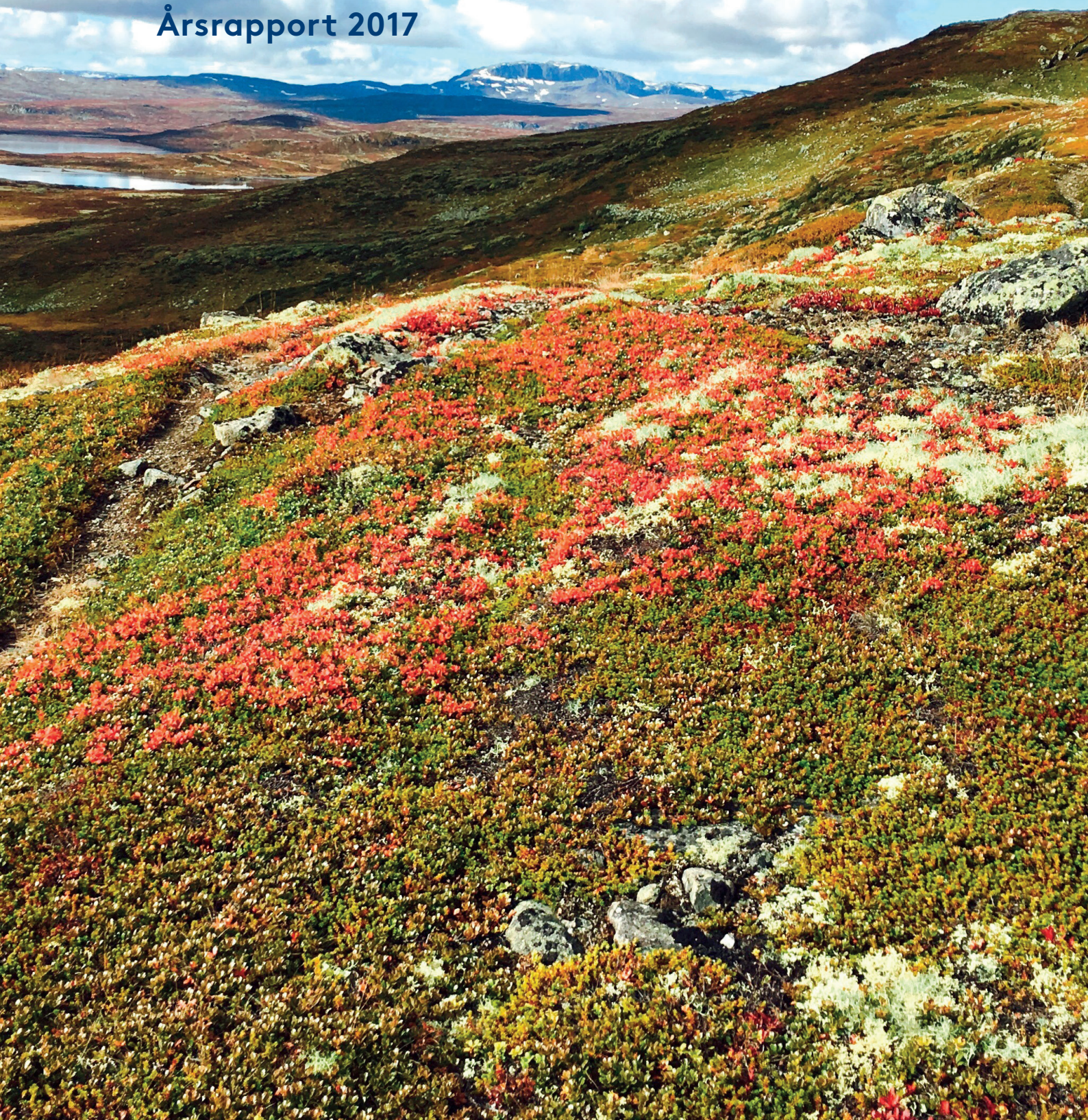

Gjensidige

Gjensidige Hallingdal

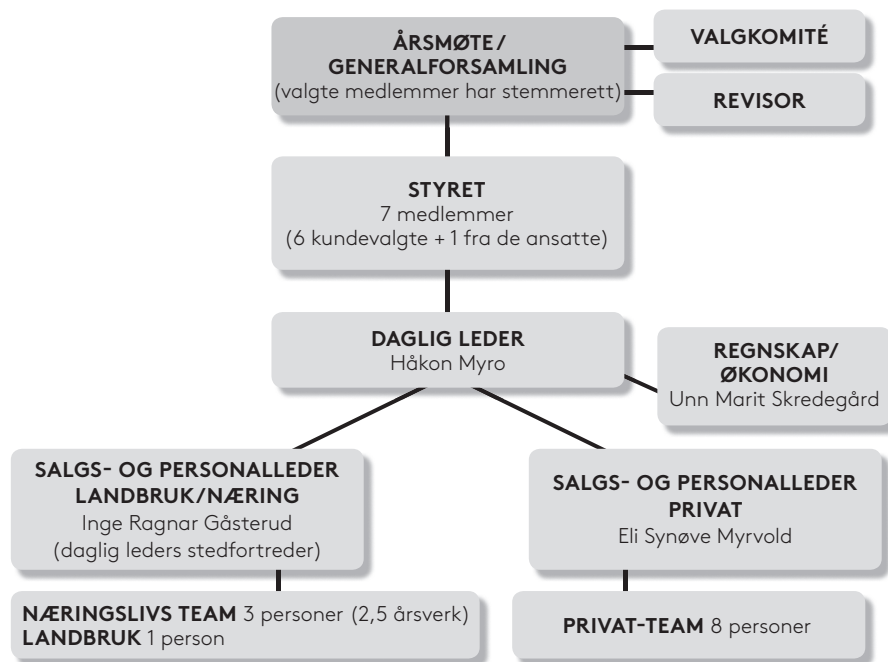
Årsrapport 2017

INNHOOLD

- 2 Vår organisasjon
 - Nøkkeltall
- 3 Innledning
- 4 Styrets beretning
- 12 Resultatregnskap
- 14 Balanse
- 16 Noter
- 40 Kontantstrømsanalyse
- 41 Revisors beretning
- 44 Ansatte
- 46 Tillitsvalgte

VÅR ORGANISASJON

Nøkkeltall

	2017	2016
Totalt forfalt premie inkl. naturpremie	183,6*	179,0*
Premie for egen regning inkl. natur, opptjent	29,9*	30,2*
Inntrufne erstatninger f.e.r.	8,3*	17,7*
Kostnadsandel direkte (Brutto kostnader / brutto forf. premie)	11,2	10,6
Skadeprosent, alle bransjer (Påløpne erst./opptj. premie)	46,4	64,4
Skadeprosent for egen regning (brann)	23,3	81,1
Forsikringsteknisk resultat	16,6*	8,7*
Finans resultat (netto)	18,6*	8,5*
Combined ratio (Kostnadsandel + skadeprosent)	57,6	75,0
Solvensmarginkapital	1100,0	1075,0 av kravet

* Millioner kroner

Generalforsamling 2018

Pers Hotell, Gol
den 15. mai kl, 16.00

ÅRET 2017 ble nok et godt år for Gjensidige Hallingdal. Et svært godt forsikringsresultat, godt finansresultat, økning i portefølje, sammen med god og solid innsats fra de ansatte har dette gitt oss det beste økonomiske resultatet i historien. Vi har nådd våre mål både når det gjelder salg, KTI (kundetilfredshetsindeks) og porteføljeøkning.

Året 2017

SAMARBEIDET MED KOMMUNENE I HALLINGDAL

Etter åpne anbudsrunder har kommunene i Hallingdal hatt felles innkjøp av sine forsikrings-tjenester de siste 20 åra. I alle disse åra har vi hatt forsikrings-samarbeid med kommunene. 2017 var siste avtaleåret i inneværende anbudsperiode. Kommunene valgte å fortsette samarbeidet også i 2018. Dette er vi svært takknemlige for, og vi opplever at samarbeidet er fruktbart for begge parter, og gjennom felles skadeforebyggende tiltak at det også kommer innbyggerne i vårt område til gode.

Sikkerhetsdagen for ungdomsskoleelevene er et årvisst sikkerhetstiltak vi gjennomfører bl.a. sammen med kommunene. I 2017 feiret vi at det var 25 år siden vi første gang arrangerte Sikkerhetsdagen for elevene. Til sammen har mer enn 6500 ungdommer fra Hallingdal deltatt på en slik sikkerhetsdag.

Torpomoen Rednings- og øvingspark i samarbeid med Hallingdal Brann-og redningsteneste, Statens vegvesen, Hallingdal Kraftnett og NITO Undervisning står for gjennomføringen av sikkerhetsdagene.

KUNDEUTBYTTE

Gjensidige Forsikring ASA legger frem gode resultater også for 2017. Det vil høyst sannsynlig bli utbetalt utbytte til eierne også for 2017. Dette blir endelig vedtatt i april. Eierne er alle kundene, som gjennom Gjensidigestiftelsen eier ca. 60 % av selskapet, resten er eiet av aksjonærene.

Hele utbyttet som Gjensidigestiftelsen mottar blir utbetalt til kundene (eierne).

Gjensidiges overskudd blir skapt både gjennom forsikringsvirksomheten og gjennom avkastning på opptjent kapital. Det er dette som til sammen danner resultatet, og dermed grunnlaget for tilbakebetaling til våre kunder.

ENDRINGSTAKT

Vi ser at endringstakten i samfunnet er stor og økende. Nye aktører utfordrer etablerte aktører med nye forretningsmodeller. Disse innbefatter ofte bruk av ny teknologi og digitalisering av tjenester.

Dette vil utfordre oss og måten vi jobber på. Vår strategi er personlig rådgivning. Dette er en dyr form for distribusjon sammenlignet med internett og salgssentre. Vi har likevel tro på at kundene ønsker personlig rådgivning fra en person de kjenner og som også kjenner lokale forhold.

Vi må regne med at måten vi jobber på i dag vil endre seg i fremtiden. Arbeidsoppgaver forsvinner, men nye vil komme til.

Sammen med Gjensidige Forsikring ASA skal vi levere de beste digitale kundeopplevelsene. Vi skal sørge for at kundene er godt forberedt, om noe skulle skje. Og vi skal hjelpe dem når uheldet eller ulykken er ute. Vi skal fortsatt kjenne kunden best, og bry oss mest.

Gol, april 2018

Håkon Myro
Daglig leder

Gjensidige Hallingdal er et lokalt forsikringselskap med ansvars- og arbeidsområde i kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol i Hallingdal og Rollag og Nore og Uvdal i Numedal. Selskapet er eid og styrt av medlemmene. Medlem er alle som har løpende forsikring i selskapet.

Styrets beretning 2017

Selskapet har strategisk samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA. Det er utarbeidet samarbeidsavtale med Gjensidigestiftelsen og Gjensidige Bank. Gjensidige Hallingdal er ansvarlig for Gjensidiges virksomhet i våre områder.

Selskapets visjon er *“å kjenne kunden best og bry oss mest”*. For oss betyr dette at vi skal kjenne hallingen og numedølen best, og at vi skal oppleves som ledende, vennlig, pålitelig og profesjonell i vår kontakt med kundene.

Gjensidige Forsikring er ett av de to største forsikringselskapene i Norge, med en markedsandel på 25-30%.

Gjensidige Hallingdal er det eneste lokalt eide forsikringselskapet i Hallingdal og Numedal, og vi forsikrer ca 50% av skadeforsikringene i området.

I 2017 omsatte vi skadeforsikring (opptjent premie) eks. natur for kr 183,6 mill. mot kr 179,0 mill. året før.

Gjensidige Hallingdals styrende organer er styret og generalforsamling. Øverste myndighet er generalforsamlingen, der alle medlemmer har møterett. Stemmerett har de valgte representantene til generalforsamlingen. Valg til generalforsamling foregår elektronisk, der alle forsikringstakere har stemmerett.

STYRET

Styret består av syv medlemmer, fem fra Hallingdal, en fra Numedal og en fra de ansatte. Styreleder har vært Jan Arne Øen, Hol.

I 2017 har styret avholdt 8 styremøter og behandlet 92 saker, der de viktigste sakene er:

- Kapitalforvaltning
- ORSA-dokument 2016
- Ny Forretningsplan 2018- 2020
- SFCR/RSR-rapport 2017
- Ny Hovedavtale med Gjensidige Forsikring ASA
- Risikostyringsrapport 2017

I tillegg har styret sammen med ansatte gjennomført en strategisamling.

To styremedlemmer stod på valg; Steinar Guterud, Nore og Uvdal og Bjørn Lien, Flå. Begge ble gjenvalgt for 3 år.

GENERALFORSAMLINGEN

Generalforsamlingen ble avholdt den 4. mai 2017. Det møtte 19 av de valgte medlemmene og 3 varamedlemmer. Det møtte 7 medlemmer fra styret og 1 øvrige medlemmer (1 av disse ansatte).

Alle som er medlem i selskapet, kan møte på generalforsamlingen, men det er kun de valgte representantene som har stemmerett.

FORTSATT DRIFT

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning bekrefter styret at betingelsene for å avlegge regnskapet ut fra forutsetning om fortsatt drift, er tilstede, og at dette er lagt til grunn for utarbeidelsen av årsregnskapet.

DRIFTSRESULTATET

Året 2017 endte med et sterkere forsikringsresultat enn i 2016, og også bedre finansresultat. Driftsresultatet viser et overskudd på kr 24,0 mill., mot pluss kr 13,5 mill. året før.

Det forsikringstekniske resultatet viser et overskudd på kr 16,6 mill.

FORSIKRINGSVIRKSOMHETEN

Total bestandspremie eks. natur endte på kr 183,6 mill. mot kr 179,0 mill. året før. Det er en bestandsvekst på 2,6%.

Vi har konsesjon på brann- og naturskade-forsikring. Forfalt bruttopremie brann inntektsføres i vårt regnskap med kr 36,8 mill. mot kr 36,7 mill. året før. Av dette er ca. kr 3,9 mill. naturskadepremie. Gjenforsikringspremie (reassuranseavtale) for 2017 er belastet regnskapet med kr 7,3 mill.

Vi er selv ansvarlig for vår brannportefølje og har reasurert all brannportefølje for risiki under kr 100 mill. hos Gjensidige Forsikring ASA i en såkalt excess-loss kontrakt. Vår egenrisiko er kr 3,0 mill. pr. skade. Vi hadde ingen skader i 2017 som berørte vår reassuranseavtale. Risiki over kr 100 mill. ligger i Gjensidige Forsikrings portefølje.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikrings-selskaper administrere, og naturskadepremiene fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikrings-selskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Naturskadepremien innbetales til en felles pool, som også belastes ved erstatningsutbetalinger. Gjennom denne ordningen blir Gjensidige Forsikring ASA eksponert for sin markedsandel. I denne sammenheng er brannkassen en del av Gjensidige, og vi er eksponert for vår andel i Gjensidige. Skadeutbetalingene for brann- og naturskader til våre kunder kostnadsføres i vårt regnskap. Disse belaster regnskapet med kr 8,3 mill. mot kr 17,7 mill. året før.

Skadeprosenten for egen regning (brann) endte på 23,3 % mot 81,1 % året før. Skadeprosent for egen regning siste 3 år er 55,6 %.

Innen øvrige bransjer (utenom brann og natur) er vi agent for Gjensidige, og vi mottar portefølje provisjon for salg og servicearbeid. Provisjonsinntektene ble kr 16,3 mill. mot kr 16,1 mill året før.

Skadeutbetalingene til våre kunder ble lavere i 2017 enn i året før, og skadeprosenten endte på 46,4 %, mot 64,4 % forrige år. Siste 3 år er skadeprosenten 55,0 %.

Forsikringsvirksomheten gav et resultat på kr 16,6 mill, mot kr 8,7 mill året før.

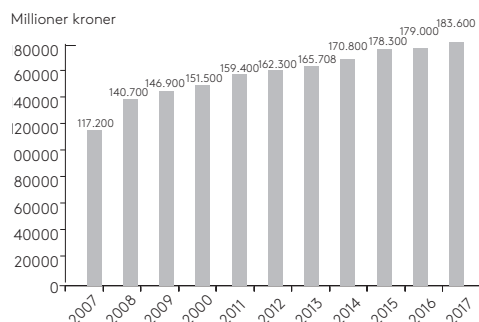
MARKEDET – KONKURRANSESITUASJONEN

Vi forsikrer ca 50% av de ulike forsikringsmarkedene i Hallingdal, og noe mindre i Numedal. Markedet har vært preget av sterk konkurranse og med flere nye forsikringsaktører. Men vi har alt vesentlig beholdt vår posisjon også siste året.

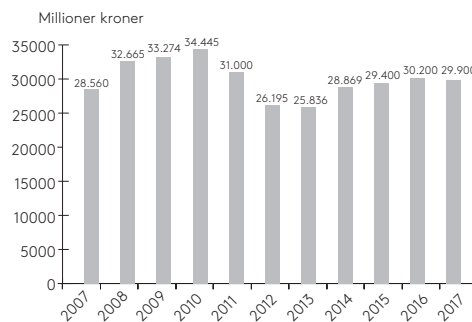
I 2017 hadde Gjensidige Hallingdal en bestandsutvikling på 2,6 %. Tilsvarende året før var en flat utvikling.

Vi innstiller oss videre på sterk konkurranse, og vil fortsatt møte våre kunder med hjelpsomhet, dyktighet og profesjonell rådgivning. Få bransjer handler mer om langsiktighet og tiltit over tid enn vår bransje.

Forfalt premie brutto

Premie for egen regning

DRIFTSKOSTNADER

Brutto driftskostnader belaster regnskapet med kr 20,6 mill mot kr 19,9 mill året før. Dette gir en kostnadsandel direkte på 11,2 %, som er økning på 0,6 %-poeng fra i fjor.

PERSONALSITUASJONEN – MILJØ – SYKEFRAVÆR

Ved utgangen av 2017 hadde Gjensidige Hallingdal 15 fast ansatte knyttet til forsikringsvirksomheten og sparing/plassering, fordelt over 14,3 årsverk, i tillegg til 1 fast ansatt renholder og 1 fast ansatt vaktmester.

Alle som jobber direkte med forsikring har deltatt på fagsamlinger - og eller opplæring i løpet av året.

Arbeidsmiljøet oppleves som godt.

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører selskapet oversikt over totalt sykefravær blant selskapets ansatte. I 2017 var det totale sykefraværet 3,9 % mot 4,1 % året før.

Styret vil takke alle ansatte for solid arbeidsinnsats, samt et aktivt engasjement for selskapets og kundenes interesser.

Styret vil også benytte anledningen til å takke tillitsvalgte, kunder og andre samarbeidspartnere for det gode samarbeidet i året som gikk.

LIKESTILLING, ULYKKER, SKADER, FORURENSNING OG FORSKNING- OG UTVIKLINGSAKTIVITETER

Vi er 17 ansatte, hvorav 12 kvinner og 5 menn. Av styrets 7 medlemmer er 3 kvinner og 4 menn.

Det har ikke vært ulykker eller skader på materiell eller personer i arbeidssammenheng. Vi kjenner ikke til at bedriften forurensar det ytre miljø.

Selskapet har for tiden ingen forsknings- eller utviklingsaktiviteter.

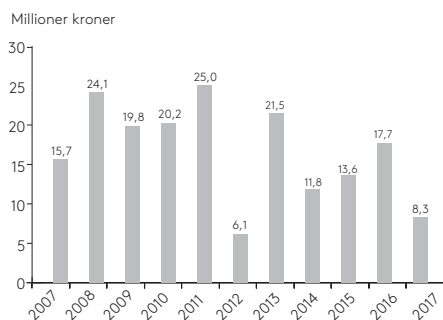
ØVRIGE FORHOLD/ SAMFUNNSANSVAR

Gjensidige Hallingdal skal være seg bevisst det samfunnsansvar det innebærer å være et forsikringsselskap i Norge og for lokalmiljøet. Vi skal vise ansvarlighet i utøvelsen av all vår virksomhet. Samfunnsansvar deles inn i følgende fire grupper; hensynet til menneskerettigheter, arbeidstaker-rettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon.

For Gjensidige Hallingdal som et lite lokalt forsikringsselskap med begrenset virksomhet, er det ikke naturlig å fokusere på punktet som omhandler menneske-rettigheter. De øvrige punktene er integrert i våre forretningsstrategier.

I Gjensidige Hallingdal setter vi kundene i sentrum gjennom aktiv kundeomsorg. Alle kunder som møter oss, enten det er på hjemmesiden, på telefon, digitale flater eller

Erstatningsutbetaling brann/natur

ved et personlig møte skal ha en opplevelse som minimum samsvarer, men gjerne også overstiger de forventninger kundene har til oss.

Gjensidige Hallingdal gjennomfører kontinuerlig kunde-tilfredshetsmålinger (KTI). Kundens meninger er viktig for oss, og undersøkelsen danner et godt grunnlag for det interne arbeidet hos oss med å forbedre kundeopplevelsen. Vi er veldig fornøyde med de tilbakemeldingene kundene gir oss, og vi bestreber oss hver dag for å opprettholde,- og forbedre kundeopplevelsen.

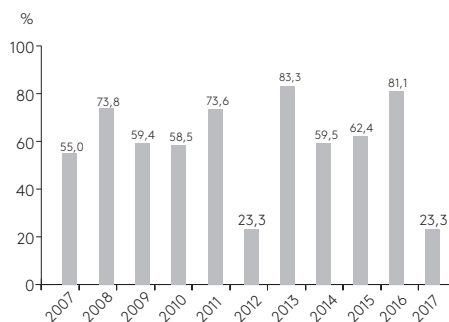
Gjensidige Hallingdal er medlem av Finansnæringens Arbeidsgiverforening (FA) og følger de inngåtte overenskomster mellom FA og Finansforbundet. Vår virksomhet forurenser ikke det ytre miljøet. Internt er det fokus på elektronisk saksbehandling og å begrense papirbruken. Våre retningslinjer for bekjempelse av korrupsjon er konkretisert i våre etiske regler, som er identiske med de etiske regler som blir brukt i Gjensidige Forsikring ASA. Hvitvaskingsproblematikken får stor oppmerksomhet.

Vår virksomhet skal preges av høy etisk standard.

Felles for Gjensidige Hallingdals tiltak innen samfunnsansvarsområdet er at vi skal være med på å understreke vår posisjon som en etisk bærekraftig virksomhet, både blant kunder, medarbeidere og verden for øvrig.

Gjennom ulike skadeforbyggende tiltak, som tilskudd til skadeforbyggende tiltak overfor

Skadeprosent for egen regning

våre kunder, skadeforebyggende samarbeid med kommunene i Hallingdal og øvrige samarbeidspartnere, støtte til,- og sponsorer overfor lag og organisasjoner og opprettelse av vårt grunderfond, mener vi at vi gjennom dette viser at vi tar samfunnsansvar.

Gjensidige Hallingdal har fokus på å redusere strømforbruket, og vårt friskluftanlegg har styringsanlegg med nattsinking i hele vårt forretningsbygg på Gol, og i utleielokalene, samt at vi bruker i stor grad sparepærer og led-pærer der dette ut i fra driftssikkerhetsmessige hensyn er mulig. Vi har også et minimum av lys tent om natten og igjennom helgene. Våre varmeovner har nattsinking.

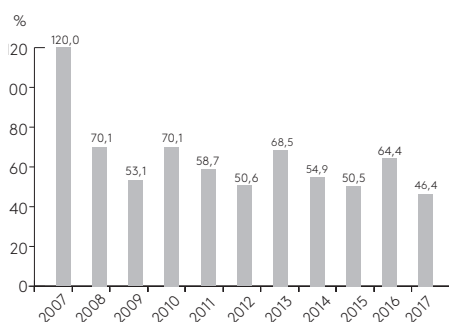
Flere av møtene som tidligere krevde reise, gjennomføres nå som video-konferanser. Dette sammen med at det oppfordres til samkjøring der det er praktisk mulig gjør at vi tilstreber å redusere kjørte kilometer, og derigjennom redusere vårt CO₂-utslipp.

Vi benytter kun unntaksvis flytransport i forbindelse med vår møteaktivitet.

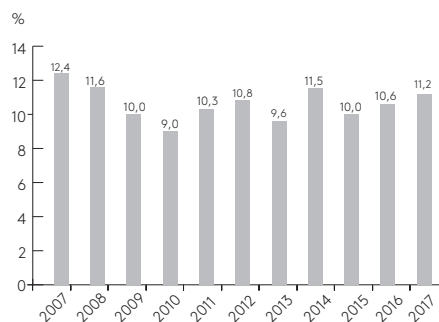
Mye av kundekorrespondanse går nå via nettet eller annet elektronisk medium, og gir en besparelse i papirforbruket. Samtidig har vi økt bruken av skanning av brev, slik at ved å sende disse via e-mail sparer papir og porto. I tillegg har vi innført styreweb som også sparer papir og brevfrakt.

Det er styrets vurdering at det i 2017 er oppnådd tilfredsstillende resultater av arbeidet med samfunnsansvar.

Skadeprosent alle bransjer

Kostnadsandel direkte

FINANSVIRKSOMHETEN

Finansmarkedene har vist positiv utvikling siste året, og preges av sterkere økonomisk vekst i flere EU-land, Kina og USA. Styret har valgt en konservativ kapitalforvaltningsstrategi og sett i lys av det, er finansresultatet godt.

Finansvirksomheten endte med et netto resultat på pluss kr 18,6 mill., mot pluss kr 8,5 mill. i fjor.

VURDERING AV SOLIDITET OG RISIKO

Gjensidige Hallingdal er et solid selskap, med solvensmarginkapital på 1100,0 % av kravet. Styret har vedtatt en forvaltningsstrategi med et mål om å gi en gjennomsnittlig avkastning på 1,5%-poeng over risikofri rente (3mndr NIBOR) målt på 5 års rullerende basis. Dette reflekteres i den strategiske aktivaallokeringen, der det normalt er nødvendig med en viss minimumseksposering i aksjemarkedet for å nå det langsiktige avkastningsmålet.

Innenfor de strategiske aktivaallokeringsrammene skjer det tilpasninger i forhold til markedssituasjonen og volatiliteten i markedet. Det er fastsatt minimums- og maksimumsrammer for eksponeringen innen hver aktivaklasse som følges opp løpende. Rammen fastsettes slik at ulike former for finansiell risiko blir vurdert samtidig som lovpålagte krav til kapitaldekning og balansesammensetning blir ivaretatt.

De finansielle aktiva består i hovedsak av pengemarkedsfond/bank, obligasjoner, aksjer og eiendom/eiendomsfond. De er i varierende

grad utsatt for finansielle risiko som kurs-, valuta og renterisiko.

Den løpende oppfølgingen av disse risiko skjer i nært samarbeid mellom styret og ledelsen, og våre samarbeidende forvaltere med forvaltningsmiljøet hos Gjensidige Bank (Gjensidige Investeringsrådgivning) som hovedsamarbeidspart.

Det er styrets vurdering at selskapet løpende skal ha moderat risiko sett i forhold til både finansiell-, kreditt- og forsikringsrisiko. I 2017 oppnådde vi en positiv avkastning på 6,23 % på porteføljen som blir forvaltet av Gjensidige Bank (Gjensidige Investeringsrådgivning) mot en avkastning på 3,38 % året før. Risikofri rente + 1,5 % var i 2017 2,4 % mot 2,58 % året før.

BYGGET – EIENDOMMEN

Vårt forretningsbygg i Gol består av ca. 1800 m². Hele bygget er nå utleid.

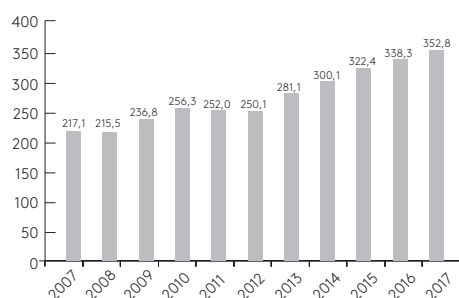
Vi disponerer ca. 400 m² til eget formål og leier ut resten.

GODTGJØRELSE

Godtgjørelse til styret, revisjonsutvalg, og generalforsamling belaster regnskapet med	kr. 530.000,-
Godtgjørelse til revisor belaster regnskapet med	kr. 181.833,-
Daglig leders lønn	kr. 1.099.224,-
Samlet godtgjørelse daglig leder	kr. 1.147.768,-

Total forvaltningskapital

Millioner kroner

KONTORER

Vårt hovedkontor er lokalisert i Gol, og vi har servicekontorer i Nes, Hemsedal, Ål, Geilo og Rødberg.

SKADEFOREBYGGING

Skadeforebygging har styret definert som et spesielt satsingsområde. Hovedsatsingen siste årene har vært å yte tilskudd til våre kunder som investerer i skadeforebyggende tiltak utover det som er lovpålagt. Siste året har vi kostnadsført kr 1 306 845,- (kr 1.008.358,- i 2016) til ulike tilskudd. Av enkelttiltak nevner vi at også dette året har alle 9. klassene deltatt på sikkerhetskurs på Torpomoen Øvings- og redningspark, og alle førsteklassingene har fått refleksvester.

Dette var 25. året vi gjennomførte Sikkerhetsdagen for ungdomsskolene. Dette ble markert med en egen jubileumsmarkering den 18. oktober med innbudte gjester.

I tillegg har vi, gjennom samarbeidet med kommunene, gjennomført glattkjøringskurs for hjemmehjelpere og termografering av kommunale bygg.

NÆRINGSFOND

På nyåret 2013 opprettet styret i Gjensidige Hallingdal et grunder/næringsfond på kr 10 mill. Bakgrunnen for dette er at styret ønsker at næringsfondet skal være et virkemiddel i arbeidet for å stimulere til nytt næringsliv, etablere arbeidsplasser og styrke bosetting i Hallingdal og øvre Numedal, og gjennom det påvirke grunnlaget for vår egen fremtidige eksistens. Fondet skal

fortrinnsvis nyttes til nyetablerere som ikke er i konkurranse med eksisterende virksomheter i regionen. Pr.31.12.17 er det brukt kr 6.047.284,- av næringsfondet.

SAMARBEIDSPARTNERE

Gjensidige har etablert en rekke samarbeidsavtaler med ulike landsomfattende organisasjoner. Blant disse kan vi nevne følgende organisasjoner lokalt, som vi har god kontakt med:

- Bondelaga og bonde- og småbrukerlaga
- Organisasjonene innen YS og Akademikerne
- Norske Skiheisers Forening og skiheisene lokalt
- Norges jeger- og fiskerforbund (NJFF)
- DNT

For øvrig kan vi nevne bil- og traktorforhandlerne og regnskapskontorene som verdifulle samarbeidspartnere lokalt

SAMARBEIDET MED KOMMUNENE

Vi har vært hovedleverandør av forsikringer til alle kommunene i Hallingdal i mange år. Kommunene organiserer felles innkjøp gjennom anbudskonkurranse hvert 4. år. Vi har nå lagt bak oss det 4. året i den femte fireårsperioden.

Kommunene har valgt å fortsette samarbeidet også i 2018, før en evt. ny anbudsrunde skal gjennomføres til høsten.

En del av avtalen er at vi også samarbeider om ulike skadeforebyggende aktiviteter, delvis innad i kommunene, og delvis ut mot lokalsamfunnet.

Det er vår oppfatning at avtalen er fordelaktig for alle parter.

UTVIKLINGEN HITTLIL I 2018, OG UTSIKTENE VIDERE FREMOVER.

I skrivende stund, primo mars, er vi godt i gang med 2018. Vi opplever sterk konkurranse, og vi er forberedt på fortsatt sterk konkurranse og høyere avgang enn tidligere. Videre blir det tilrettelagt for økt nettbruk. Dette vil endre måten vi jobber på over tid.

Forsikrings salget hittil i år er svært bra.

Forsikringsporteføljen så langt i år har vist en positiv utvikling. Plasseringen har vist en negativ trend i februar. Vi må forvente noe mere usikkerhet i finansmarkedene fremover dette året.

Vi er glade for å kunne fortsette det gode og viktige samarbeidet med kommunene.

Ingen store skader så langt i år.

GJENSIDIGESTIFTELSEN OG KUNDEUTBYTTE

I forbindelse med omdannelsen av Gjensidige Forsikring til aksjeselskap ble Gjensidigestiftelsen etablert, og det meste av Gjensidiges frie egenkapital ble lagt i Stiftelsen. Da Gjensidige Forsikring ASA ble notert på børsen i desember 2010, var det derfor Gjensidigestiftelsen som solgte ut ca. 40% av sine aksjer i markedet.

Gjensidigestiftelsens hovedoppgaver er å være profesjonell eier i Gjensidige Forsikring ASA, og bruke resultatet til utbytte til kundene, samt til gaver til gode og samfunnsnyttig formål. Det er utbetalt utbytte 9 år tidligere. Det samme vil med stor sannsynlighet skje i år. Ved utbetaling av kundeutbytte må vi bære en forholdsmessig del fra brann- og naturforretningen.

Vi avsetter derfor ca. kr 5,5 mill. til vår andel av kundeutbytte for 2017.

HEMSEDAL MEIERI A/S

Eiendomsselskapet Hemsedal Meieri A/S ble stiftet i 2002 og eies av Hemsedal Innkjøpslag - vel 100 bønder i Hemsedal (51 %) og Gjensidige Hallingdal (49%). Styrets

begrunnelse for å engasjere seg i selskapet var å medvirke til aktivitet og utvikling av en virksomhet som ble vurdert som interessant både forretningsmessig og markedsmessig.

Styret i selskapet består av 2 medlemmer fra hvert av eierselskapene. Styrets leder har siste året vært Olav Støyten, Hemsedal Innkjøpslag. Fra Gjensidige Hallingdal har Inger Hulbak og Håkon Myro blitt valgt som medlemmer i selskapets styre.

Selskapet fikk et resultat i 2017 på kr 1,725 mill. etter avskrivning, mot kr 1,531 mill. året før. Avskrivning belaster regnskapet med kr 1,0 mill. Styret i Hemsedal Meieri foreslår å utbetale utbytte til eierne med kr 300.000,- for 2017.

TORPOMOEN DRIFT A/S

Torpomoen rednings- og øvingspark ble opprettet som et resultat av at AI kommune og Sparebank 1 Hallingdal i 2003 kjøpte HV-skolen. De etablerte et eiendomsselskap, Torpomoen Eigedom A/S. I 2008 ble eiendomsselskapet solgt til Oland Eiendom A/S. I 2005 ble det etablert et driftsselskap, Torpomoen Drift A/S. Selskapet ble stiftet av 12 deltakere. De fleste eierne er aktive brukere av Torpomoen. Gjensidige Hallingdal har gått inn med en eierandel på 18%. Begrunnelsen for styrets beslutning for å gå inn i selskapet var å medvirke til å få etablert et HMS-senter, samt å få etablert lønnsom drift og sikre arbeidsplasser på Torpomoen.

Atle M. Strandos er styreleder. Håkon Myro, er valgt som styremedlem fra Gjensidige Hallingdal.

Selskapets formål er å tilby kommersielle tjenester i form av kurs og øvelser innen redning, beredskap og HMS, i tillegg til utleie av lokaler og fasiliteter.

Eiendomsselskapet tok i bruk nytt kontorbygg våren 2012, og noen eksisterende leietakere har flyttet inn der, sammen med flere nye virksomheter.

Selskapet har 8 ansatte som utgjør 5 årsverk. Selskapet har vist positiv utvikling de siste årene, og har avlagt positive resultater årlig siden 2007. I 2017 fikk selskapet et resultat på

kr -241,- mot et overskudd på kr 145.609,- året før.

EUROBYGGET A/S

Eurobygget AS ble etablert på slutten av 2014. Det er et eiendomsselskap der Narum Holding NS og Gjensidige Hallingdal eier 50% hver.

Formålet med selskapet er å eie og drifte forretningsbygget, som ble bygget til Europris.

Årsresultatet for 2017 ble kr. 188.571,-, mot kr 143.903,- i 2016.

iGLOBAL TRACKING A/S

Gjensidige Hallingdal har gjennom vårt næringsfond engasjert seg i et nystartet teknologiselskap, iGlobal Tracking AS. Selskapet har forretningsadresse på Torpomoen.

Selskapet har hatt betydelige oppstarts- og utviklingskostnader og det tar tid å selge inn teknologien til store, seriøse selskap der beslutningsveien kan være lang.

Vårt lån til selskapet pålydende kr. 1.073.012,- inkl. renter ble konvertert til aksjer i 2016. Vår aksjebeholdning er 715.341 aksjer.

Selskapet har i løpet 2017 innledet samarbeid med Hallingdal Kraftnett med tanke på å utvikle smarthusløsninger og velferdsteknologi, og har tilsatt flere nye medarbeidere med arbeidsplass på Torpomoen. Pr. i dag er det 6 ansatte i selskapet.

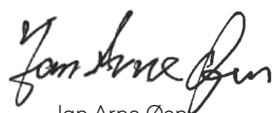
FORSLAG TIL DISPONERING AV OVERSKUDET

Styret anbefaler at årets overskudd,
kr 24.020.463,10

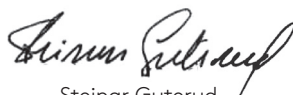
Disponeres på følgende måte:

- Endring naturskadefond - 860.090,-
- Endring garantiordning - 44.128,-
- Netto-aktuarielle gev/tap 5.983.760,-
- Avsatt kundeutbytte - 5.828.530,-
- Fond for kundeutbytte - 5.000.000,-
- Fond for almennyttige formål - 5.000.000,-
- Tilføres egenkapitalen kr 13.271.475,10

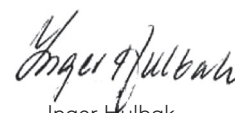
Gol, den 31. desember 2017/22. mars 2018

Jan Arne Øen
leder

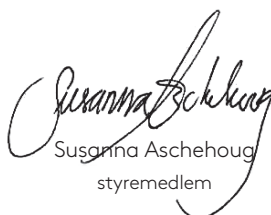
Steinar Guterud
nestleder

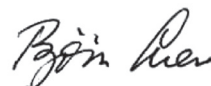
Inger Hulbak
styremedlem

Astrid Myro Rust
styremedlem

Susanna Aschehoug
styremedlem

Bjørn Lien
styremedlem

Odd Arne Gjerden
styremedlem(ansatte repr.)

Håkon Myro
daglig leder

Resultatregnskap

Teknisk regnskap for skadeforsikring

(Alle tall i 1000 kroner)	Note	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
PREMIEINTEKTER			
Opptjente bruttopremier		36 558	36 911
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-7 252	-6 689
Sum premieinntekt for egen regning	4	29 306	30 222
Andre forsikringsrelaterte inntekter	8	16 302	16 079
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-5 903	-35 793
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		-2 423	18 063
Sum erstatningskostnader for egen regning		-8 327	-17 730
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader	5	-6 838	-6 505
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5, 6	-815	-852
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-7 653	-7 357
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader		-12 999	-12 536
Resultat av teknisk regnskap		16 629	8 677

Resultatregnskap

Ikke-teknisk regnskap for skadeforsikring

(Alle tall i 1000 kroner)

	Note	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		464	343
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		5 712	5 170
Netto driftsinntekt fra eiendom		179	-326
Verdiendringer på investeringer		4 083	-1 461
Realisert gevinst og tap på investeringer		10 071	6 500
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-1 844	-1 712
Sum netto inntekter fra investeringer		18 664	8 514
Andre inntekter		33	59
Resultat av ikke-teknisk regnskap		18 698	8 573
Periodens resultat før skattekostnad		35 327	17 251
Skattekostnad	10	-5 323	-3 625
Resultat før andre resultatkomponenter		30 004	13 626
Andre resultatkomponenter			
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet			
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel	9	-7 978	-161
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	10	1 995	40
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet		-5 984	-121
TOTALRESULTAT		24 020	13 505

Balanse

(Alle tall i 1000 kroner)

	Note	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Eierbenyttet eiendom	11	3 969	4 466
Aksjer og andeler i tilknyttede foretak			
Aksjer og andeler i tilknyttede selskap	12,13,14	6 220	6 220
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterselskap og tilknyttet selskap	13,16	6 077	6 787
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	13,14	137 101	123 703
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	13,15	129 033	107 144
Utlån og fordringer	13,16	47 868	65 085
Sum investeringer		330 269	313 404
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetn i skadefors.			
Gj.f.andel-brto erstattn. avsetning		4 068	13 137
Sum gj.f.andel avforsikringstekniske bruttoavsetninger		4 068	13 137
Fordringer			
Andre fordringer	12, 13	2 145	2 415
Sum fordringer		2 145	2 415
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	11	261	235
Kasse, bank	13	13 915	8 863
Eiendeler ved skatt	10,13	2 163	290
Sum andre eiendeler		16 339	9 388
SUM EIENDELER		352 820	338 344

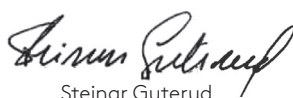
Balanse

(Alle tall i 1000 kroner)

	Note	31.12.2017	31.12.2016
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Opptjent egenkapital			
Fond mv.			
Avsetning til naturskadefond	17	28 626	27 766
Avsetning til garantiordningen	17	1 641	1 597
Annen opptjent egenkapital	17	237 897	230 610
Andre fond	17	20 000	10 000
Sum opptjent egenkapital		288 165	269 973
Forsikringsforpliktelser brutto			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4	17 550	17 292
Brutto erstatningsavsetning	4	13 552	27 827
Sum forsikringsforpliktelser brutto		31 102	45 120
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	9	12 921	5 244
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt	10	5 155	4 554
Andre forpliktelser			
Sum avsetninger for forpliktelser		18 076	9 798
Forpliktelser			
Avsatt ikke betalt utbytte		5 500	4 600
Andre forpliktelser		8 920	7 815
Sum forpliktelser	13	14 420	12 415
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	13	1 057	1 038
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		352 820	338 344

Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning

Jan Arne Øen
leder

Steinar Guterud
nestleder

Inger Hulbæk
styremedlem

Astrid Myro Rust
styremedlem

Susanna Aschehoug
styremedlem

Bjørn Lien
styremedlem

Odd Arne Gjerden
styremedlem (ansatt repr.)

Håkon Myro
daglig leder

Noter

1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet for 2017 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringselskaper (FOR-2015-12-18-1775). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjent IFRS'er og tilhørende fortolkningsresultater.

Nye standarder og fortolkninger ennå ikke vedtatt:

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2017, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskapsregnskapet. De som kan være relevante for selskapet er angitt nedenfor. Selskapet planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1. januar 2018. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbøkføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet. Ifølge gjeldende regler, skal verdifall ved kreditttap bare innregnes når objektive bevis for tap eksisterer. Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell, i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost eller til virkelig verdi med de endringer i virkelig verdi som er innregnet i andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garantikontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kreditttap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt betydelig, bør avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig, bør avsetningen tilsvare forventet kreditttap over eiendelens levetid. Denne todelte metoden erstatter dagens nedskrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikringsvirksomhet muligheten til å utsette ikrafttredelsesdato for IFRS 9 til 1. januar 2021. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

Gjensidige Hallingdal har besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

IFRS 15 omfatter alle kontrakter med kunder, men hvor blant annet forsikringskontrakter er unntatt. I den grad slike kontrakter inneholder flere tjenesteytelser eller det utføres andre tjenester som er nært knyttet til forsikringsvirksomheten, kan dette ha betydning for inntektsføringen i selskapets regnskap. Ikrafttredelse av IFRS 15 er 1. januar 2018. Vår vurdering er at tjenester utover hva som er dekket av IFRS 4 om forsikringskontrakter utgjør en uvesentlig del av inntekten. Vår vurdering er at standarden ikke er forventet å ha en vesentlig innvirkning på selskapets finansregnskap.

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

IFRS 16 krever at alle kontrakter som tilfredsstiller definisjonen til en leieavtale skal rapporteres i leietakers balanse som rett-til-bruk eiendeler og leieforpliktelser. Tidligere klassifisering av leieavtaler som enten operasjonell eller finansiell leieavtale er fjernet. Kortsiktige leieavtaler (mindre enn 12 måneder) og leie av eiendeler med lav verdi er unntatt fra kravene. En leietaker skal innregne rett-til-bruk eiendelene og leieforpliktelsene. Renteeffekten av diskontering av leieforpliktelsene skal presenteres separat fra avskrivningskostnaden av rett-til-bruk eiendelene. Avskrivningskostnaden vil presenteres sammen med selskapets øvrige avskrivninger, mens renteeffekten av diskontering vil presenteres som en finanspost. Ikrafttredelse av IFRS 16 er 1. januar 2019. Standarden forventes å ha effekt på selskapets finansregnskap, gjennom en vesentlig økning av selskapets innregnede eiendeler og forpliktelser og ved potensielt å påvirke presentasjonen og periodiseringen av innregningen i resultatregnskapet.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. IFRS 17 er en kompleks standard som inneholder noen grunnleggende forskjeller i forhold til gjeldende regnskapsføring av måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter vil bli innregnet til en risikostjert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer pluss et beløp som representerer uopptjent resultat i gruppen av kontrakter

(kontraktsmessig servicemargin). Hvis en gruppe av kontrakter er eller blir tapsgivende, vil tapet innregnes umiddelbart. Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller utgifter vil bli presentert separat. IFRS 17 trer i kraft 1. januar 2021. Standarden forventes å påvirke selskapets regnskap gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil ikke ha vesentlig effekt basert på våre foreløpige vurderinger med den virksomheten foretaket har per i dag.

DATTERSELSKAPER, TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet regnskapsføres ved bruk av kostmetoden.

KONTANTSTRØMOPPSTILLINGEN

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Driftsinntekter og driftskostnader består av inntekter og kostnader i tilknytning til driften av de ulike forretningsområdene, jf. nedenfor.

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjente bruttopremier beregnes med utgangspunkt i de beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning (forfalte bruttopremier). Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres (endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie). Premieinntekter for egen regning beregnes ved at tilsvarende periodisering gjøres for premie for avgitt gjenforsikring, som reduserer de tilsvarende brutto premiebeløpene. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning. Tilsvarende gjelder gjenforsikringsandelen av erstatningskostnadene, som reduserer de tilsvarende brutto erstatningskostnadene. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader, redusert med mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til

finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metode.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

MATERIELLE EIENDELER Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Gjensidige Hallingdal i utøvelse av sin virksomhet. Hvis eiendommen brukes både til selskapets egen bruk og som investeringseiendom, klassifiseres eiendommen basert på faktisk bruk av eiendommen.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte selskapet, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Avskrivning

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter, fritidshus og hytter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

eierbenyttet eiendom	30 år
anlegg og utstyr	5-8 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Diskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret selskapet har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når selskapet blir part i instrumentets kontraktmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for

instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når selskapet overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser.
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Gjensidige Hallingdal har foretatt investeringer i lokale selskaper. Investeringer i tilknyttet selskap skal i henhold til IAS 28 Regnskapsføring av investeringer i tilknyttede foretak, vurderes i henhold til egenkapitalmetoden. Det er utfordrende å verdsette flere av disse selskapene og det foreligger som regel ikke reviderte regnskaper på tidspunktet for brannkassen sin regnskapsavleggelse. Investeringene er også vurdert som uvesentlig i forhold til Gjensidige Hallingdal sin balanse. Etter å ha vurdert ovennevnte er det konkludert med at investeringene i disse selskapene vurderes til kost, med løpende vurdering av eventuelle verdifall.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert rente-metode, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Gjensidige Hallingdal har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, forskuddsbetalte kostnader og opptjente, ikke mottatte inntekter, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet og finansielle derivater som sikringsbokføres.

Gjensidige Hallingdal har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort, benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår klassene ansvarlig lån, andre forpliktelser, forpliktelser i forbindelse med forsikring, påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan

omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettelsesmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 9.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikk grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrukket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når selskapet har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoningstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppgjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhets-sammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhets-sammenslutning. Ved virksomhets-sammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhets-sammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Gjensidige Hallingdal opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Gjensidige Hallingdal ved å drifte brannforretningen, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

2 BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Gjensidige Hallingdal, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Utlån og fordringer

For finansielle eiendeler som ikke er innregnet til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Brannkassen har kun forsikringsprodukter i den korthalede bransjen.

Pensjoner

Beregning av nåverdi av pensjonsforpliktelser baseres på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i forutsetningene påvirker den beregnede forpliktelsen. Endringer i diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen.

Diskonteringsrenten og andre forutsetninger gjennomgås normalt en gang i året når den aktuarielle beregningen foretas, med mindre det har vært vesentlige endringer i løpet av året.

3 RISIKO OG KAPITALSTYRING

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Gjensidige Hallingdal. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Gjensidige Hallingdal er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Selskapet sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor selskapets kunder, mens finansrisikoen er relatert til selskapets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet til forvaltningen av selskapet sin egenkapital.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til selskapet sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner.

Forsikringsrisiko

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringsselskap. Gjensidige Hallingdal mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Gjensidige Hallingdal tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Fra 2012 er hovedavtalen med Gjensidige Forsikring ASA endret og tidligere avtale om utlikning av brannskader, Reassuranseeringen, er opphørt. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadenes størrelse er det kjøpt reassuransebeskyttelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2017 er egenregningen 3 millioner kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuranseprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransefunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringsselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Gjensidige Hallingdal eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Gjensidige Hallingdal håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskadeforsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskadeforsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/-1 prosentpoeng)	2017	2016
Brannforsikring	130	284
Naturskadeforsikring	40	30
Totalt	170	314

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og selskapet er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringsselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad.

Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Selskapets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at selskapets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til selskapets kapital. Kapitalstyringen følges opp av daglig leder som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for selskapet rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For selskapet er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Selskapet har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for selskapet er 75,3 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 288 millioner kroner. Dette gir en solvensmargin på 382 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 - Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

	2017	2016
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	287 537	268 261
Solvenskapitalkrav (SCR)	75 292	66 387
Overskuddskapital	212 245	201 874
Solvensmargin etter Solvency II	382 %	404 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II-prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimums kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået, vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatorisk minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

	2017	2016
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	33 881	29 874
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	18 823	16 597
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	23 810	22 586
Minstekapitalkrav (MCR)	23 810	22 586

Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR 1100 % 1075 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Selskapet har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 257 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital. Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Selskapet har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 Tellende kapital til å møte kravet til kapital

	2017	2016
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe 1	257 085	238 387
- Kapitalgruppe 2	4 761	4 517
- Kapitalgruppe 3		
Sum basiskapital	261 846	242 904
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	261 846	242 904
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål	25 691	25 357
Total tellende ansvarlig kapital SCR	287 537	268 261

De viktigste forskjellene mellom verddivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verddivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellige ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for selskapet i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper

Tabell 4 - Forsikringstekniske avsetninger

	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	13 552	9 327	-4 225
Premieavsetning for skadeforsikringer	17 550	15 672	-1 878
Risikomargin	0	683	683
Sum forsikringstekniske avsetninger	31 102	25 682	-5 420

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense.

Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene selskapet er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkrav er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for Gjensidige Hallingdal. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Tabell 5 - Regulatorisk solvenskapitalkrav

	2017	2016
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	18 857	16 210
Kapitalkrav for markedsrisiko	65 574	56 793
Kapitalkrav for motpartsrisiko	4 143	5 765
Diversifisering	-14 379	-13 661
Basis solvenskapitalkrav	74 195	65 107
Operasjonell risiko	1 097	1 279
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	75 292	66 386

Innføring av Solvens II regelverket

Solvens II-regelverket trådte i kraft 1.januar 2016. Kapitalsituasjonen er beregnet basert på selskapets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Videre er det fortsatt noe usikkerhet knyttet til kapitalkrav og tellende krav under Solvens II. Av størst betydning for skadeforsikringsselskaper er skattemessig konsekvens av mulig overgang til Solvens II prinsipper for beregning av tekniske avsetninger, samt behandling av garantiavsetning:

Behandlingen av forsikringstekniske avsetninger ble tatt opp av Finanstilsynet i et brev av juni 2014. I august 2015 trakk Finansdepartementet høringsforslaget om skatt på forsikringsmessige avsetninger, og saken er utsatt inntil videre. Etter selskapets vurdering skal ikke overgang til Solvens II medføre vesentlige endringer i skatteposisjon og det forventes at endelig regelverk vil gjenspeile dette.

Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Selskapet er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, må behandles som solvenskapital. Selskapet vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

4 PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER MV. I SKADEFORSIKRING

	Brannforretning Norge	Naturforretning Norge	Sum Norge
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	32 859	3 957	36 816
Gjenforsikringsandel	-6 623	-630	-7 252
For egen regning	26 237	3 328	29 564
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	32 671	3 887	36 558
Gjenforsikringsandel	-6 623	-630	-7 252
For egen regning	26 049	3 257	29 306
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-3 506	-2 397	-5 904
Gjenforsikringsandel	-2 423	-	-2 423
For egen regning	-5 929	-2 397	-8 327
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-6 975	-2 592	-9 567
Inntruffet tidligere år brutto	3 469	194	3 663
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	15 682	1 868	17 550
Brutto erstatningsavsetning	10 367	3 185	13 552

5 KOSTNADER

	2017	2016
Forsikringsrelaterte adm.kostnader:		
Avskrivninger og verdiendringer	97	140
Lønns- og personalkostnader	12 903	12 901
Honorarer tillitsvalgte	530	438
IKT-kostnader	34	18
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	182	167
Andre kostnader	6 906	6 229
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-12 999	-12 536
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-4 303	-4 261
Avgitt øvrige salgskostnader	-2 534	-2 244
Sum	815	852
Salgskostnader:		
Lønns- og personalkostnader	4 303	4 261
Provisjon		
Øvrige salgskostnader	2 534	2 244
Sum	6 838	6 505
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse:		
Revisjon	108	105
Andre attestasjonstjenester	10	10
Revisjon - rådgivning skatt	24	23
Rådgivning - annen rådgivning	41	30
Sum	182	168

6 LØNN OG GODTGJØRELSE

	2017	2016
Gjennomsnittlig antall ansatte	16	16
Lønn/godtgjørelse til:		
-Daglig leder	1 099	986
-Årets pensjonsopptjening daglig leder	150	191
-Styret	428	334
-Styreleder - Jan Arne Øen	123	119
-Nestleder styret - Steinar Guterud	48	31
-Styremedlem - Bjørn Lien	51	36
-Styremedlem - Astrid Myro Rust	51	34
-Styremedlem - Inger Hulbak	45	31
-Styremedlem - Trine Trinrud	0	5
-Styremedlem - Kjell Haugo	16	34
-Styremedlem - Ola Hov (vara)	3	8
-Styremedlem - Vigdis Susanna Aschehoug	51	34
-Styremedlem - Odd Arne Gjerden	29	
-Styremedlem - Terje Heggelen	6	
-Leder for generalforsamling/valgkomite	5	
-Kontrollkomiteen	0	41
-Odd William Borkamo (leder)	0	8
-Juridisk medlem av kontrollkomiteen - Elisabet Njøsén	0	25
-Kari Kleiv Redalen	0	8
-Valgkomite	27	11
-Liv Jorun Frogner (leder)	6	0
-Knut Arne Lia	6	3
-Agnes Gulsvik	6	3
-Gunnar Lirhus	6	3
-Jorun Teksle Gurigard	6	2
-Ola Frøysok	3	0
-Knut M.Bjørnsrud	0	2
-Generalforsamling	69	50

7 ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

	2017	2016
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	12 999	12 536
Sum andre forsikringsrelaterede driftskostnader	12 999	12 536

8 TRANSAKSJONER MELLOM GJENSIDIGE HALLINGDAL OG GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Til gode hos andre forsikringselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr 2.068 tusen kroner.

Andre forsikringsrelaterte inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA, Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Bank ASA.

Provisjonene fordeler seg slik:

	2017	2016
Mottatt provisjon fra Gjensidige Forsikring ASA	15 789	15 922
Mottatt provisjon fra Gjensidige Pensjonsforsikring AS	209	155
Mottatt provisjon fra Gjensidige Bank ASA	304	0
Mottatt provisjon fra Gjensidige Investeringsrådgivning	0	2
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	16 302	16 079

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

	2017	2016
Kostnader brannforretningen	2 362	2 396
Kostnader øvrige tjenester	102	93

9 PENSJON

Gjensidige Hallingdal er forpliktet til å ha en tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Gjensidige Hallingdal har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor selskapet betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

Med virkning fra og med 2016 har selskapet endret sine innskuddssatser og knekkpunkt som en tilpasning til ny lov om foretakspensjon. De nye satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har Gjensidige Hallingdal pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Med virkning fra og med 2016 har selskapet endret reguleringen av løpende pensjoner fra KPI-regulering til G-regulering. Regnskapsmessig ble dette behandlet som en planendring i 2016.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen. Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,1 prosent, som i fjor, og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2017/2018 er beregnet til 1,36 prosent, som er ned fra fjorårets 3,1 prosent. Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 69,61 år.

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforsventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Gjensidige Hallingdal benyttet frem til og med 2016 GAP07, som er en dynamisk dødelighetsmodell som tar hensyn til forventet utvikling i levealder. I 2017 er K2013BE benyttet, da denne estimerer forventet levealder på en bedre måte enn GAP07 viste seg å gjøre.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Gjensidige Hallingdal er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca 2,5 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 2,5 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot renterisiko. Diskonteringsrenten er sammensatt av markedsrenter i ti år, fra år 20 er det lagt langsiktige likevektsrenter til grunn, og mellom år ti og år 20 interpoleres det lineært mellom markedsrenter og langsiktige likevektsrenter. Et skift i markedsrentene vil dermed direkte påvirke verdien av kontantstrømmene frem til år ti og deretter gi fallende effekt de neste ti årene. Fra år 20 vil markedsrentene kun ha marginal effekt.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 13,4 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven på minus et prosentpoeng. Verdien vil falle med 22,3 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Sammenhengen mellom pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene gjør at selskapet innregner et eiendelstak siden ikke alle pensjonsmidler kan benyttes til å betale fremtidig premier. Dette medfører at effekten av en rentenedgang vil være begrenset til de forpliktelsene som er henført til dagens ansatte og at forpliktelser henført til pensjonister blir relativt uforandret. Rentenedgang er den største risikoen på grunn av forpliktelsens lange løpetid. Renteoppgang leder til et fall i pensjonsforpliktelsene, men mye av fallet vil lede til økt potensiell pensjonsregulering. 32 prosent av pensjonsmidlene henføres til dagens ansatte. Over tid vil imidlertid ansatte stadig få en lavere andel av pensjonsmidlene som følge av fratreden og overgang til pensjon. Dermed vil en større andel av avkastning tilfalle pensjonister og tidligere ansatte og mindre til arbeidsgiver. Dette er innarbeidet i eiendelstak-vurderingen.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating på enkeltinvesteringer. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Over fem prosent av pensjonskassens renteinvesteringer har en svakere rating enn BBB. Obligasjoner som ikke er ratet utgjør 37 prosent. Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen. Dette vil tilsvare en gjennomsnittlig spreadutgang på 2,1 prosent.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Kredittpåslag (mot ti år swap) per 31. desember 2017 var 0,52 prosent.

Basert på samme stresstest som for pensjonsmidlene, ville forpliktelsene synke med cirka 11,7 prosent basert på spreadutgang på 0,9 prosent.

Samlet sett ville reduksjonen i forpliktelsene være noe høyere enn fallet i verdien av pensjonsmidlene.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS.

K2013BE er et levetidsestimat som benyttes av de fleste foretak. Imidlertid må disse forutsetningene følges opp årlig.

Uførehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofelignende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at brannkassen får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene. Selskapet legger til grunn at lønnsutvikling avhenger av alder. En yngre medarbeider kan forvente høyere årlig lønnsvekst enn en eldre medarbeider. Det betyr at lønnsvekst avhenger av alder.

Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. Selskapet styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir en prosent høyere vil det lede til 3,9 prosent økning av forpliktelsen. En økning i reallønn vil øke forpliktelsene. En økning i inflasjon vil øke lønn og Pensjonsregulering mens diskonteringsrenten og forpliktelsene vil i liten grad endres..

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstillende visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil selskapet måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I 2016 ble det foreslått en rekke endringer i norsk regulering. Det er ikke tatt vedtak om slike endringer ennå. En slik endring kan være at pensjonsmidlene i pensjonskassen skal underlegges et fonderingskrav på linje med Solvens II. Nivået på pensjonsmidlene går inn i en periode med politisk risiko.

Lave renter kan lede til at Finanstilsynet pålegger Gjensidige Pensjonskasse å senke renten fra 2 prosent til 1,5 prosent, eventuelt 1 prosent for nye opptjente ytelser. Selskapet forventer at det er

høy risiko for at renten vil bli senket til 1 prosent dersom langsiktige statsrenter blir liggende på 1,3 prosent-nivået.

Gjensidige Hallingdal antar at et fortsatt lavt rentenivå i fremtiden og endringer i EU-baserte regler vil kunne medføre en økning i fremtidige tilskudd til den fonderte pensjonsordningen.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Gjensidige Hallingdal er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte. AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Selskapet innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av selskapet. En fordelingsnøkkel basert på selskapets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2017	Usikret 2017	Sum 2017	Sikret 2016	Usikret 2016	Sum 2016
Antall aktive medlemmer	6	1	7	6	1	0
Antall pensjonister	9	7	16	9	7	0
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	16 784	2 459	19 243	13 432	3 436	31
Årets pensjonsopptjening	288	51	339	227	67	452
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	45	8	53	24	7	2 361
Rentekostnad	459	55	514	369	84	665
Planendring fra KPI-regulering til G-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	2 329	31	-1 334
Aktuarielle gevinster og tap	3 443	5 654	9 097	842	-177	-95
Utbetalte ytelser	-481	-412	-894	-439	-895	19 243
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-47	-64	-111	0	-95	0
Pr. 31.12	20 490	7 751	28 241	16 784	2 459	21 323
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	20 490	7 751	28 241	16 784	2 459	5 244
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-15 321	0	-15 321	-13 999	0	0
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	5 169	7 751	12 920	2 785	2 459	5 244
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	13 999	0	13 999	13 559	0	504
Renteinntekt	384	0	384	375	0	95
Avkastning ut over renteinntekt	1 119	0	1 119	504	0	-439
Bidrag fra arbeidsgiver	346	64	410	0	95	-95
Utbetalte ytelser	-481	0	-481	-439	0	0
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-47	-64	-111	0	-95	0
Overtakelse/oppkjøp	0	0	0	0	0	13 999
Oppgjør	0	0	0	0	0	0
Pr. 31.12	15 320	0	15 320	13 999	0	14 064
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening	288	51	339	227	67	-375
Rentekostnad	459	55	514	369	84	2 361
Renteinntekt	-384	0	-384	-375	0	31
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	2 329	31	2 763
Arbeidsgiveravgift	45	8	53	24	7	0
Pensjonskostnad	407	114	521	2 574	190	4 780
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	407	114	521	2 574	190	4 780

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre resultatkomponenter

Akkumulert beløp pr. 01.01.	132	10 128
Avkastningen på pensjonsmidler	-1 119	-504
Endringer i demografiske forutsetninger	8 741	534
Endringer i økonomiske forutsetninger	356	132
Virkningen av den øvre grensen for eiendelen	0	
Akkumulert beløp pr. 31.12.	8 110	10 289

Aktuarielle forutsetninger

Diskonteringsrente	2,57 %	2,77 %
Lønnsregulering	3,10 %	3,10 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,10 %	3,10 %
Pensjonsregulering	3,10 %	3,10 %

Øvrige spesifikasjoner

Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den inn-skuddsbaserte pensjonsordningen	408	410
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO	144	166
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år	144	228
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år	410	228

Prosent	Endring i pensjonsforpliktelse 2017	Endring i pensjonsforpliktelse 2016
Sensitivitet		
10 % økt dødelighet	-4,20 %	-3,40 %
10 % redusert dødelighet	3,10 %	2,50 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	-11,20 %	-9,10 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente	13,40 %	10,90 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering	3,70 %	4,10 %
- 1 %-poeng lønnsjustering	-2,90 %	-3,40 %
+ 1 %-poeng G-regulering	-1,40 %	-1,50 %
- 1 %-poeng G-regulering	1,60 %	1,70 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	22,80 %	8,60 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering	-14,00 %	0,00 %

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett.teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2017
Verdsettelseshierarki 2017				
Aksjer og andeler	-	1 915	-	1 915
Obligasjoner	10 908	1 272	-	12 180
Derivater	-	689	-	689
Bank	-	536	-	536
Sum	10 908	4 412	-	15 320

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett.teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2016
Verdsettelseshierarki 2016				
Aksjer og andeler	-	336	-	336
Obligasjoner	10 303	2 940	-	13 243
Derivater	-	56	-	56
Bank	-	364	-	364
Sum	10 303	3 696	-	13 999

10 SKATT

Spesifikasjoner av forskjeller mellom regnskapsmessig resultat før skattekostnad og skattepliktig inntekt:

	2017
Resultat før skattekostnad	35 327
Andre resultatkomponenter	-7 978
Permanente forskjeller	-16 019
Endring i midlertidige forskjeller	7 809
Årets skattepliktige inntekt før andre resultatkomponenter	19 139
Betalbar skatt av årets skattepliktig inntekt	4 785
Formueskatt	370
Endring i utsatt skatt	-1 873
For mye avsatt skatt tidligere år	47
Skattekostnad i resultatregnskapet	3 328
Skatt på andre resultatkomponenter	1 995
Skattekostnad i resultatregnskapet før andre resultatkomponenter	5 323

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og beregning av utsatt skatt:	31.12.2016	31.12.2017	Endring
Midlertidige forskjeller knyttet til:			
Fast eiendom og driftsmidler	-9 460	-9 532	72
Pensjonsforpliktelser	-5 244	-12 921	7 677
Gevinst- og tapskonto	297	237	60
Sikkerhetsavsetning	11 135	11 135	0
Sum midlertidige forskjeller i årets skattepliktige inntekt	-3 272	-11 081	7 809
Verdipapirer utenfor fritaksmetoden	2 111	2 428	
Sum midlertidige forskjeller	-1 161	-8 653	
Utsatt skatt(+)/utsatt skattefordel(-) (25 %)	-290	-2 163	1 873

Spesifikasjon av betalbar skatt i balansen:

Betalbar skatt av årets skattepliktig inntekt	4 785
Formuesskatt	370
Betalbar skatt i balansen	5 155

11 EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

Eiendom	Eierandel	Eiendom	Ant. kvm. hel eiendom	Bokført verdi 31.12.17	Løpetid (år) kontrakter	Gj.snittlig leiebeløp (kvm)	Indeksreg.	Egen utnyttelse
Gol	100 %	Kontor/forretning	1.885	569	2009-2018	919	60-100 %	400 kvm
				Anlegg og utstyr	Kontorbygg	Hytte Holmsbu	Sum eierbenyttet eiendom	
Anskaffelseskost pr. 01.01.16				994	16 123	3 337	75	
Tilgang i året				121		658	0	
Korreksjon fra i fjor				-75		75	0	
Utrangert							20 193	
Avgang i året				-550			0	
Anskaffelseskost pr.31.12.16				490	16 123	4 070	20 268	
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.16				-445	-14 263	-528	0	
Årets ordinære avskrivninger				-141	-867	-69	0	
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden							0	
Tilbakeført utrangert							-15 727	
Avgang ordinære avskrivninger				330			0	
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.16				-256	-15 130	-597	-15 727	
Bokført verdi 31.12.16				234	993	3 473	4 541	
Avskrivningsmetode				Lineært	Lineært	Lineært		
Utnyttbar levetid (år)				15-20 %	3,5-10 %	3,5-10 %		
				Anlegg og utstyr	Kontorbygg	Hytte Holmsbu	Sum eierbenyttet eiendom	
Anskaffelseskost pr. 01.01.17				490	16 123	4 070	20 268	
Tilgang i året				123	78		0	
Utrangert				-27			20 271	
Avgang i året							0	
Anskaffelseskost pr.31.12.17				586	16 201	4 070	40 539	
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.17				-256	-15 130	-597	-15 727	
Årets ordinære avskrivninger				-97	-502	-73	0	
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden							0	
Tilbakeført utrangert				27			-16 302	
Avgang ordinære avskrivninger							0	
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.17				-326	-15 632	-670	-32 029	
Bokført verdi 31.12.17				260	569	3 400	8 510	
Avskrivningsmetode				Lineært	Lineært	Lineært		
Utnyttbar levetid (år)				15-20 %	3,5-10 %	3,5-10 %		
				2017	2016			
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer				17 000 000	17 000 000			
Balansført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer				3 969	4 466			
Merverdi utover balansført verdi				16 996 031	16 995 534			

12 AKSJER I DATTERSELSKAPER, TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

	Forretn. kontor	Eierandel	Kostpris 31.12.2017	Bal.ført verdi 31.12.2017	Kostpris 31.12.2016	Bal.ført verdi 31.12.2016
Tilknyttede selskaper						
Hemsedal Meieri AS	Hemsedal	49 %	3 397	3 397	3 397	3 397
Eurobygget AS	Gol	50 %	1 750	1 750	1 750	1 750
Iglobaltracking AS	Ål	23 %	1 073	1 073	1 073	1 073
	Eiendeler	Egenkapital	Gjeld	Inntekter	Resultat	Andel børsverdi
Tilleggsinformasjon Tilknyttede selskaper						
Hemsedal Meieri AS	29 718	16 528	13 191	4 407	1 725	ikke på børs
Eurobygget AS	15 972	3 693	12 280	1 543	189	ikke på børs
Iglobaltracking AS						ikke på børs

13 FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteaftaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonsprisindekser etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt på bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De uoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE) og lokale eiendomsinvesteringer.
- PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontant-strømsanalyser, prismultipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association.

NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.

- Gjensidige Hallingdals egne utlån

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidssutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler, samt obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	Balanseført verdi 31.12.2017	Virkelig verdi 31.12.2017	Balanseført verdi 31.12.2016	Virkelig verdi 31.12.2016
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer i tilknyttede selskap	6 220	6 220	6 220	6 220
Aksjer og andeler	136 807	136 807	122 994	122 994
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	129 033	129 033	107 144	107 144
Lokale investeringer vurdert til kost	294	294	274	274
Utlån og fordringer				
Fordringer på tilknyttede selskap	6 077	6 077	6 787	6 787
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	6 137	6 137	15 481	15 481
Andre fordringer	2 674	2 674	797	797
Kontanter og bankinnskudd	61 348	61 348	73 947	73 947
Sum	348 590	348 590	333 643	333 643
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost				
Andre forpliktelser	32 496	32 496	22 213	22 213
Påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	1 057	1 057	1 038	1 038
Sum	33 553	33 553	23 251	23 251

Verdsettelseshierarki 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet	242 908	22 934	293	266 134
Aksjer og andeler	113 874	22 934	293	137 101
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	129 033			129 033

Verdsettelseshierarki 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet	207 009	23 130	273	230 412
Aksjer og andeler	99 865	23 130	273	123 268
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	107 144	0	0	107 144

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2017

	Pr. 1.1.2017	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp			Overføring til/fra nivå 3		Pr. 31.12.2017
			Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3		
Aksjer og andeler	273		20				293	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning							0	
Sum	273	0	20	0	0	0	293	

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

	Sensitivitet	
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%	29
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10%	0
Sum		29

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 2016

	Pr. 1.1.2016	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp			Overføring til/fra nivå 3		Pr. 31.12.2016
			Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3		
Aksjer og andeler	708	0	0	0	0	-435	273	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning							0	
Sum	708	0	0	0	0	-435	273	

Sensitivitet finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3)

	Sensitivitet	
Aksjer og andeler	Verdifall på 10%	27
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	Verdifall på 10%	0
Sum		27

14 AKSJER OG ANDELER

LOKALE INVESTERINGER VURDERT TIL KOST

Tilknyttet selskap	Organisasjonsnummer	Bokført verdi
Hemsedal Meieri AS	984361394	3 397
Eurobygget AS	914372887	1 750
Iglobaltracking AS	996547108	1 073
Sum tilknyttet selskap		6 220

Lokale investeringer	Organisasjonsnummer	Bokført verdi
Torpomoen Drift AS	989503154	270
Gol Sentrum AS		3
Gol Resiemål AS		20
Nesbyen Turist- og Næringssservice	965845011	1
Sum lokale investeringer		294

AKSJER OG ANDELER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTAT

Norske finansaksjer	Organisasjonsnummer	Markedsverdi
DNB ASA	981 276 957	1 121
Sum norske finansaksjer		1 121

Andre norske aksjer	Organisasjonsnummer	Markedsverdi
Svensk Eiendomsvekst 2 AS	990 951 802	2 103
BK Forum AS	919 864 222	10
Sum andre norske aksjer		2 113

Norske aksjefond	Organisasjonsnummer	Markedsverdi
Danske Invest Norge Aksjeinst. 1	981 582 020	16 532
KLP AksjeEuropa Indeks II	990 122 555	7 468
KLP AksjeGlobal Indeks 4	988 244 163	15 236
Nordea Stabile Aksjer Global	989 851 020	14 304
Pareto Aksje Norge B	883 610 512	969
Pareto Global A	988 504 556	4 734
Parvest Equity India	274 000 031	8 076
Storebrand Norge	938 651 728	15 208
Sum norske aksjefond		82 527

Utenlandske aksjefond	Markedsverdi
Fisher Investments Institutional Emerging Markets Equity Fund	16 542
Parvest Real Estate Securities World	4 646
ValueInvest LUX SICAV Global	9 038
Sum utenlandske aksjefond	30 226

Eiendomsfond	Organisasjonsnummer	Markedsverdi
Malling & Co Eiendomsfond 1 AS	916 638 914	20 771
Prime Office Germany AS	990 405 131	50
Sum eiendomsfond		20 821
Sum aksjer og andeler		136 808

15 OBLIGASJONER OG ANDRE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING

Obligasjonfond - norske	Markedsverdi
Dansk Invest Norsk Obligasjon Institusjon	24 058
Dansk Invest Norsk Obligasjon	22 808
KLP Obligasjon Global 1	12 752
Nordea Obligasjon II	29 160
Sum	88 778
Obligasjonfond - utenlandske	Markedsverdi
PIMCO GIS plc Global Bond Fund Hedged	4 851
PGIM Intermediate Duration US Corporate Bond Fund	19 143
Sum	23 994
Pengemarkedsfond - norske	Markedsverdi
Danske Invest Norsk Likviditet Institusjon	16 261
Sum	16 261
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	129 033

16 UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	2017	2016
Innskudd hos kredittinstitusjoner	47 433	65 085
Sum utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	47 433	65 085
Andre fordringer	2017	2016
Fordringer i forbindelse med kapitalforvaltning		
Andre fordringer	2 163	290
Sum andre fordringer	2 163	290

17 EGENKAPITAL

Opptjent egenkapital

OPPSTILLING AV ENDRINGER I EGENKAPITAL

(Alle beløp i 1000 kroner)

	Naturskade- fond	Garanti- ordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpl./ -eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2015	26 885	1 545	10 000	(7 596)	229 104	259 939
1.1.-31.12.2016						
Resultat før andre resultatkomponenter	881	52	-	-	12 693	13 626
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel	-	-	-	(161)	-	(161)
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	-	-	-	40	-	40
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	-	-	-	(121)	-	(121)
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	(121)	-	(121)
Totalresultat	881	52	-	(121)	12 693	13 505
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte	-	-	-	-	(3 471)	(3 471)
Til / fra andre fond	-	-	-	-	-	-
Egenkapital 31.12.2016	27 766	1 597	10 000	(7 717)	238 327	269 973
1.1.-31.12.2017						
Resultat før andre resultatkomponenter	860	44	-	-	29 100	30 004
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel	-	-	-	(7 978)	-	(7 978)
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	-	-	-	1 995	-	1 995
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet	-	-	-	(5 984)	-	(5 984)
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	(5 984)	-	(5 984)
Totalresultat	860	44	-	(5 984)	29 100	24 020
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte	-	-	-	-	(5 829)	(5 829)
Til / fra andre fond	-	-	10 000	-	(10 000)	-
Egenkapital 31.12.2017	28 626	1 641	20 000	(13 701)	251 598	288 165

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot naturskadekapitalen. Naturskadekapitalen er bunden kapital og kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader i Norge. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning er bunden kapital og skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige fond (naturskadefond, garantiordning). Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir opptjent egenkapital redusert.

18 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Finansdepartementet har i februar 2018 publisert et høringsforslag vedrørende nye skatteregler for skadeforsikringsforetak. Det er uklarheter knyttet til tolkningen av høringsforslaget, men Finansdepartementet synes å legge til grunn at sikkerhetsavsetningen ved utløpet av 2017 skal inntektsføres skattemessig i 2018. Det er foreslått overgangsregler som avhjelper noen av de negative effektene i forslaget.

Kontantstrømanalyse

Det er den direkte modellen som er benyttet og mine rapporteres brutto.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2017	2016
Innbetalte premier direkte forsikring	36 816	36 705
Utbetalte gjenforsikringspremier	-7 252	-6 689
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	-20 179	-27 095
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	6 646	13 809
Betalte driftskostnader	-8 923	-5 350
Netto finansinntekter	5 283	4 673
Betalte skatter	-4 601	-4 849
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	7 790	11 203
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm lån til kunder mv.	710	1 182
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	259	-30 678
Netto kontantstrøm av obligasjoner	-21 911	29 103
Netto kontantstrøm av sertifikater		
Netto kontantstrøm av eiendom	676	-538
Netto kontantstrøm av andre verdipapirer med kort løpetid		
Netto kontantstrøm andre kredittinstitusjoner		
Netto kontantstrøm av driftsmidler mv	-123	215
Netto kontantstrøm andre finansielle eiendeler	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-20 389	-717
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
	0	0
Netto kontantstrøm for perioden	-12 600	10 487
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-12 600	10 487
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	73 947	63 461
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	61 348	73 947
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	47 433	65 085
Kontanter og bankinnskudd *	13 915	8 863
Sum kontanter og kontantekvivalenter	61 348	73 947
* Herav bundet på skattetrekkkonto	633	630

Revisors beretning 2017

Medlem av Den Norske Revisorforening
Revisormr.: 992 897 104 MVA

Til generalforsamlingen i Gjensidige Hallingdal

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet 2017

Konklusjon

Vi har revidert Gjensidige Hallingdal sitt årsregnskap som viser et overskudd på kr 24 020 463. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsselskaper.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Beskrivelse av revisors oppgaver og plikter er gitt i vedlegg 1 til revisjonsberetningen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Fagernes, 22. mars 2018
ValdresRevisorene AS

Hege K. Tronrud
Statsautorisert revisor

Vedlegg 1

Beskrivelse av revisors oppgaver og plikter

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Ansatte 2017

Håkon Myro, daglig leder

Unn Marit Skredegård, regnskap/marked

Inge Ragnar Gåsterud, salgsleder

Odd Arne Gjerden, bedriftsrådgiver

Kari Grete Kleivstøl, bedriftsrådgiver

Marit Østro, bedriftsrådgiver

Hilda Sollien, kunderådgiver-landbruk

Eli Synøve Myrvold, salgsleder

Gerd Solli, kunderådgiver-privat

Evy Abrahamsen, kunderådgiver-privat

Astrid Marie Lunde Ruud, kunderådgiver-privat

Roger Toppen, kunderådgiver-privat (til 1.juni)

Björg Hellerud Stavn, kunderådgiver-privat

Jan Tore Rue, kunderådgiver-privat

Tove Hoftun, kunderådgiver-privat

Lisbeth Henriksen, servicekonsulent

Elisabeth Karlstad, renholder

Svein Egil Olavsbråten, vaktmester

Tillitsvalgte 2017

GENERALFORSAMLING:

Medlemmer:	Valgt	På valg	Varamedlemmer:	Valgt	På valg
Numedal valgkrets:					
Lars H. Egedahl, Nore	4 år/-15	2019	1. Sigrid Heggelien, Rødberg	2år/-17	2019
Narve Lid, Røllag	4 år/-15	2019	2. Asbjørn Teksle, Røllag	2år/-17	2019
Jorun Traaen, Røllag	4 år/-17	2021	3. Gunhild L. Kjøntvedt, Nore	2år/-17	2019
Knut Morten Bjørnsrud, Uvdal	4 år/-17	2021			

Ål og Hol valgkrets:

Oddvar Berg,	4 år/-15	2019	1. Ove Thorshaug, Torpo	2år/-17	2019
Halvor Gauteplass,	4 år/-15	2019	2. Knut Arne Lia, Geilo	2år/-17	2019
Ingrid H. Medhus, Torpo	4 år/-15	2019	3. Jorun Teksle Gurigard, Ål	2år/-17	2019
Børge Bekkestad, Ål	4 år/-15	2019			
Tor K. Bakken, Ål	4 år/-17	2021			
Ingebjør Sørbøen Torsgard, Ål	4 år/-17	2021			
Ann Kristin Breie, Hol	4 år/-17	2021			
Gro Augunet, Hovet	4 år/-17	2021			

Hemsedal, Gol, Nes og Flå valgkrets:

Ola Frøysok, Gol	4 år/-15	2019	1. Agnes Gulsvik, Flå	2år/-17	2019
Reidun Løstegård, Gol	4 år/-15	2019	2. Inger Marie G. Stavn, Flå	2år/-17	2019
Asle Bråtalen, Gol	4 år/-15	2019	3. Turid Helen Aas Røkkum, Flå	2år/-17	2019
Karin W. Kvarteig,	4 år/-15	2019			
Nestleder generalforsamlingen 2 år					
Ola Halvard Jorde, Gol	4 år/-17	2021			
Else Horge Asplin, Nesbyen	4 år/-17	2021			
Leder generalforsamlingen 1 år					
Bård Flataaker Hagen, Gol	4 år/-17	2021			
Gunnar Lirhus, Hemsedal	4 år/-17	2021			
Odd Mythe, Hemsedal	4 år/-17	2021			

Ansatte representanter:

Hilda Sollien	4 år/-17	2021
Unn Marit Skredegård	4 år/-17	2021

STYRET

Medlemmer: 3år	Valgt	På valg	Varamedlem	
Jan Arne Øen, leder – Hol	2006/15	2018	Terje Heggelien, Rødberg	1 år
Steinar Guterud, nestleder – Nore/Uvdal	2008/17	2020		
Astrid Myro Rust – Gol	2001/16	2019		
Inger Hulbak – Hemsedal	2010/16	2019		
Vigdis Susanna Aschehoug – Ål	2015	2018		
Bjørn Lien – Flå	2012/17	2020		
Odd Arne Gjerden – Ans.repr	2017	2020	Astrid M. Ruud – personlig vara	

VALGKOMITÉ – MAX 6 ÅR

Else Horge Asplin, leder	2017	2020/3år	Nesbyen
Ola Frøysok	2014/17	2020/3år	Gol
Jorun Teksle Gurigard	2014/17	2020/3år	Ål
Agnes Gulsvik	2014/16	2019/2år	Flå
Gunnar Lirhus	2015	2018/1år	Hemsedal
Knut Arne Lia	2015	2018/1år	Geilo

Gjensidige Hallingdal

Gol	32 07 90 00
Geilo	32 07 90 00
Ål	32 07 90 00
Hemsedal	32 07 90 00
Nesbyen	32 07 90 00
Flå	32 07 90 00
Rødberg	32 07 90 00

Telefaks 32 07 90 01

E-post hallingdal@gjensidige.no
Internett www.gjensidige-hallingdal.no